

ALLA VI SVENSKAR

ALLA VI SVENSKAR

NORDISKA MUSEETS OCH SKANSENS ÅRSBOK

FATABUREN 1996

FATABUREN 1996

ISBN 91 7108 392 8

ISSN 0348 971 X

© Nordiska museet och respektive författare

Redaktörer Åke Daun & Barbro Klein

Bildredaktör Kerstin Söderman

Layout Börje Reinhold

Omslagsbilden föreställer elever i Katarina skola, Stockholm.

Foto Ann Eriksson, MIRA.

Teknisk redaktör Berit Nordin

Bildmaterialet tillhör Nordiska museet om inte annat anges. I de fall fotografens namn inte uppges är denna okänd.

Tryckt hos MediaPrint, Uddevalla AB, 1996

Ankomst

ADOPTERAD TILL SVERIGE

Li Almgren

"Att vara adopterad, hur känns det?" Den frågan har jag fått många gånger och den är lika svår att svara på varje gång. När jag fick denna möjlighet att skriva om mina tankar och erfarenheter som sydkoreanskt adoptivbarn, ger detta mig en ganska lustig känsla. Visst har jag funderat mycket över min identitet och mitt ursprung – men aldrig skrivit om det. Nu har jag verkligen känt efter och försökt minnas, både sådant som jag upplever som positivt, men också negativt.

Texten är fritt upplagd, utan styrande vetenskapliga teorier. I stället återger jag egna hågkomster och episoder som mina föräldrar och andra i omgivningen berättat dem, speciellt från mina tidiga barndomsår.

Massmedia, både press, radio och TV, ger ofta en viss bild av Sveriges invandrare och flyktingar – som om invandrare vore något entydigt och enhetligt. Mestadels handlar det om invandrarpolitiken, om ökande främlingsfientlighet, ofta om asylsökande som söker skydd men blir avvisade. Men hur känns det att vara adopterad? Vilka tankar och funderingar har de invandrare, som kommit till Sverige på detta sätt? Det får man sällan veta, även om jag sett ett eller annat reportage om barn som adopterats från olika delar av världen.

Inledningsvis ger jag en kort beskrivning av Koreas historia efter andra världskriget, och uppehåller mig särskilt vid Koreakriget 1950–53. Kriget kan vara en av anledningarna till att sydkoreanska barn tilläts komma till andra länder från 1960-talets mitt. Jag skisserar Koreas sena historia för att ge en bild av de två delarna, Nord och Syd, samt anledningen till delningen. Därefter fortsätter jag med att berätta om bakgrunden till min adoption, något

Mödrar med adoptivbarn från Sydkorea i Köpenhamn. Foto Lars Bahl, MIRA.

*Systrarna Kim och Li 1981.
Ökänd fotograf, Nässjö.*

om min barndom och frågor som berör min identitet som adopterad.

Syftet med berättelsen är att ge läsaren en inblick i hur jag, som adoptivbarn, upplever känslan att tillhöra två världar. Detta för-
enar mig i viss mening med andra generationen invandrare. Med
dem har jag gemensamt att behärska det svenska språket och
dessutom att känna mig hemma i Sverige – men ändå inte så
entydigt hemma. På en och samma gång har ju jag – liksom de –
en annan identitet. För min del handlar det om mitt asiatiska
ursprung.

Denna problematik är särskilt aktuell nu, då rasism och invand-
rarfrågor uppmärksammas. Hur ser infödda svenskar på oss som
är adopterade? Jag kan bara svara för mig själv, och ge min syn på
saken. Naturligtvis finns många fler synsätt och andra uppfatt-
ningar, men jag är förmodligen långt ifrån unik.

KOREA EFTER ANDRA VÄRLDSKRIGET

Korea är en halvö på Asiens östkust, mellan Gula och Japanska
havet. Landet är tämligen välförsett med mineral- och energi-
tillgångar, främst i de norra delarna. De bästa odlingsbetingelserna
finns på slätterna i västra Sydkorea, och ca 70 % av landet är
skogtäckt. Klimatet är kontinentalt och påverkas av monsunen.

Sommaren har en medeltemperatur på omkring 20 grader, medan vintertemperaturen ligger på mellan -6 och -22 grader. Nederbörden är riklig, och det faller mest regn i den södra delen av halvön.

Koreas befolkning utgörs nästan helt av koreaner. Landets kultur har under de senaste tvåtusen åren influerats starkt från Kina, men den har ändå en egen prägel. Konfusianismen legitimerar den starkt hierarkiska samhälls- och familjestrukturen. Korea utvecklade också tidigt en hierarkisk statsapparat, där de välutbildade ämbetsmännen stod mycket högt på samhällsstegen, medan i stort sett alla andra yrken ansågs "ovärdiga". Inom familjen är hierarkin både köns- och åldersbestämd. Kvinnan lyder alltid under mannen i officiella sammanhang.

Grannlandet Japan har ända sedan medeltiden försökt invadera Korea och har också upprepade gånger genomfört plundringar av landets kulturskatter. Under den japanska ockupationen (1910–1945) existerade Korea inte som suverän stat. Dess officiella namn var då Generalguvernementet Chosen. Ockupationsperioden var hård och Japan förde en brutal kolonialpolitik. Väpnat motstånd förekom dock under 1930-talet, framför allt i landets norra delar. I takt med Japans växande krigsengagemang under 1930- och 1940-talen hårdnade trycket, såväl ekonomiskt som mänskligt och intellektuellt. Koreanerna fick bära allt större del av den japanska krigsbördan.

Japans kapitulation den 15 augusti 1945 ledde till att Korea norr om 38:e breddgraden intogs av sovjetiska trupper i augusti, medan området i söder intogs av amerikanska styrkor i september.

Koreanska folkets förhoppningar om återupprättad suveränitet och självstyre kom inte att infrias. Det kalla kriget innebar att den provisoriska uppdelningen av landet tenderade att bli permanent. Förhandlingar mellan de sovjetiska och amerikanska militärregeringarna i Pyonyang respektive Seoul ägde rum inom ramen för en sovjetisk-amerikansk kommission. De blev dock resultatlösa, och till slut beslöt FN på amerikanskt initiativ att allmänna val skulle hållas under FN:s överinseende. På grund av nordsidans motstånd kunde val endast genomföras i den södra zonen i maj 1948. Nationalförsamlingen, bildad enligt valresultatet, antog den nya konstitutionen den 12 juli samma år, och den 20 juli valdes Syngman Rhee till landets första president. Den 15 augusti 1948 utropades i landets södra del Republiken Korea

(Tachan Min'guk) och den 9 september i landets norra del Demokratiska folkrepubliken Korea (Choson minjujuui inmin konghwhaguk) under ledning av Kim Il Sung. Koreas delning var därmed permanentad.

KOREAKRIGET

Koreakriget var en väpnad konflikt om Korea åren 1950–53. Vid en konferens i Potsdam juli–augusti 1945 fastställdes att 38:e breddgraden skulle vara skiljelinje mellan den blivande sovjetiska respektive amerikanska ockupationszonen. På grund av det kalla kriget innebar detta en absolut delning av landet. Krigets spänningar och motsättningar i Korea var bakgrunden till kriget, vilket utbröt genom att nordkoreanska trupper 25 juni 1950 gick till anfall över 38:e breddgraden. USA:s president Truman såg detta som ett hot från det sovjetdominerade kommunistiska blocket mot den fria världen och var fast besluten att stoppa angreppet med militära medel. Han förmådde FN:s säkerhetsråd att anta en resolution som stämplade Nordkorea som angripare, och uppmanade medlemsstaterna att undsätta Sydkorea. Truman utnämnde general Douglas MacArthur till överbefälhavare för FN-styrkorna.

Nord- och Sydkorea var politiskt auktoritära stater, men Kim Il Sungs stalinistiska regim i norr var bättre organiserad för krig än Rhees Sydkorea. De första tre månaderna innebar en oavslutlig reträtt för FN-sidan, ända tills man genomförde en lyckad amfibieoperation vid staden Inchon på den koreanska västkusten. Den nordkoreanska staden Pyonyang föll den 20 oktober och offensiven förde FN-styrkorna ända fram till den kinesiska gränsen vid Yalu-floden.

MacArthur såg nu ett förenat Korea under västlig kontroll ligga inom räckhåll, men han hade inte räknat med att Kina ej skulle acceptera en sådan lösning. Efter hårda strider insåg man att det skulle vara omöjligt för USA och dess allierade att erövra Nordkorea, som nu hade tillgång till vapen från Sovjetunionen och manskap från Kina. Fronten låstes fast vid 38:e breddgraden. Försök att få till stånd förhandlingar för att få slut på kriget inleddes i januari 1951, men först i juli samma år kom sådana igång. Krigshandlingar fortgick parallellt med förhandlingarna, som visade sig bli mycket segslitna. De pågående striderna med ständiga förluster gjorde att den amerikanska opinionen ställde sig

alltmer negativ till kriget. Först i juli 1953 kunde ett vapenstillestånd undertecknas. Någon avspärrning mellan Nord och Syd kom ej till stånd, och FN:s fortsatta uppgift blev att övervaka demarkationslinjen längs 38:e breddgraden. Som i alla krig drabbades civilbefolkningen mycket hårt, och många familjer flydde för att undkomma striderna. Antalet dödsoffer i samband med kriget har beräknats till fem miljoner.

MIN BAKGRUND

Att här inleda berättelsen med en presentation av mina biologiska föräldrar och andra närstående släktingar är i mitt fall omöjligt. Jag saknar uppgifter om min ursprungsfamilj, var jag är född och när jag föddes. Jag kan bara gissa och försöka föreställa mig varför mina föräldrar inte kunde behålla mig.

Koreakriget ger dock en viss bakgrund som gör det förståeligt att många koreanska familjer hade det mycket svårt och i flera fall tvingades fly från sina hem. Krig lämnar alltid sår efter sig, både fysiska och psykiska. Även om det öppna kriget tog slut 12–15 år innan adoptionsverksamheten från Korea kom igång finns det här, enligt min mening, en slags orsak och verkan. Kanske hade situationen sett annorlunda ut om kriget aldrig börjat?

Det enda jag vet är att jag hittades på trappan till ett sjukhus i Sydkoreas huvudstad Seoul, och att jag beräknades vara cirka tio dagar gammal. Eftersom de inte visste något om min bakgrund (inga meddelanden hade lämnats med) gav sjukhuspersonalen mig ett namn och ett födelsedatum. Jag fick heta Park Hae Im, tyvärr vet jag inte vad namnet betyder, förutom att Park är ett vanligt namn i Korea – ungefär som Andersson i Sverige. Mitt födelsedatum bestämdes till den 1 april (1970), och den fortsatta proceduren var den, att personalen annonserade i tidningen efter anhöriga. Detta upprepades med 2–3 veckors mellanrum tre gånger i följd. Om ingen hörde av sig inom den utsatta tiden skulle jag bli bortadopterad. Jag har givetvis ingen aning om hur sjukhuspersonalen resonerade om hur de skulle hantera mitt "fall". Kanske hoppades de att ett koreanskt par skulle anmäla sin önskan att få adoptera, men antagligen visade sig ingen tillräckligt intresserad.

Här i Sverige hade ett gift par, Stig och Boel, sett ett TV-program i vilket Socialstyrelsen omnämndes som myndigheten att

vända sig till om man var intresserad av adoption. Dit ringde de och fick information samt blanketter att fylla i. Här kan tilläggas att en adoption föregås av en mängd utredningar och förundersökningar. Innan ett barn tas emot i hemmet fordras enligt socialtjänstlagen ett medgivande av kommunens socialnämnd. Tillstånd till adoption ges av domstol (i första instans tingsrätt). Bland mycket annat skall adoptivföräldrarna ha fyllt 25 år och två makar får inte adoptera annat än gemensamt. Under 1960-talet började intresset öka för de internationella adoptionerna. Regeringen tillsatte 1964 en utredning med syfte att ge samhället insyn och kontroll över verksamheten samt även ge hjälp till dem som ville adoptera. På utredningens initiativ slöt Socialstyrelsen avtal med institutioner i Grekland och Sydkorea om samarbete i adoptionsfrågor. Årligen har under 1980-talet ca 1 500 barn kommit till Sverige, de flesta från Sydkorea, Indien och Colombia.

Stig och Boel, som blev mina föräldrar, har berättat att de nästan omedelbart fick ett positivt besked, och placerades i kö för adoption. Dock förflöt en lång tid då de inte visste någonting. Eftersom myndigheterna i Sydkorea skulle få ta del av deras papper drog det ut på tiden. Även uppgifter om min fem år äldre syster Kim (som i Sydkorea fått namnet Kionga) skulle granskas och gås igenom. Kim kom samtidigt som jag, och även i hennes fall saknades information om familjebakgrunden. Efter den långa och utdragna väntetiden fick mamma och pappa äntligen klartecken att de var helt godkända. Nu kunde de förbereda sig på vår ankomst.

De har berättat att de fick titta på fotografier och båda önskade sig två flickor. Kim och jag flögs från Seoul till Landvetter i Göteborg. Jag har läst om föräldrar som flugit ner själva och hämtat sina barn, men jag tror inte att det var så vanligt för 20 år sedan. När vi anlände den 15 oktober 1970 kan jag tänka mig att mamma och pappa var både nervösa och förväntansfulla. Det måste vara en lustig känsla att vänta på två barn från ett främmande land på andra sidan jordklotet. Vi var ju inte lika dem till utseendet, och de hade dittills bara sett oss på fotografier. När planet landat och vi burits ner träffade vi våra föräldrar för första gången.

Givetvis minns jag ingenting – jag var bara sex månader – och Kim har sagt att hon inte kommer ihåg något speciellt. Mamma och pappa har berättat att jag var i ganska dålig kondition, låg vikt och uttorkad, vilket berodde på kosten och den långa resan. Min

moster och hennes familj bor en bit utanför Göteborg, och det var bestämt att vi skulle övernatta där och åka hem till Småland nästa dag. Våra tre kusiner var givetvis mycket nyfikna på oss, och jag kan tänka mig att vi blev uttittade och granskade! Att adoptera hade ännu inte slagit igenom fullt ut, det ansågs säkert både exotiskt och främmande med barn från en annan världsdal. Det kan här nämnas att sammanlagt cirka 7 000 sydkoreanska barn adopterats i Sverige från 1960-talets mitt fram till år 1992.

BARNDOM OCH IDENTITET

Jag hoppar nu framåt i tiden. Från de tre första åren finns inga händelser som jag tydligt kommer ihåg. Jag har bara fotografier samt familjens berättelser att utgå från. Kim, som var fem år när

*Li och Kim tillsammans med
sina Partille-kusiner 1970.
Foto Inger och Bo Kultje.*

hon kom, pratade koreanska, och något av detta spelade mamma in på band. Det är förstås mycket roligt att lyssna på "pratet" nu. Det är enda gången jag kan höra Kim prata koreanska. Även om ingen av oss förstår vad hon sjunger och säger är bandet mycket värdefullt. Koreanska är inte likt vare sig kinesiska eller japanska, trots att länderna ligger nära varandra och haft kontakt sedan årtusenden. Språken har utvecklats åt olika håll.

Eftersom Kim kom till Sverige som femåring har hon vissa minnen från det gamla hemlandet. Hon kommer ihåg en person, som antagligen var hennes morfar eller farfar. Han hade långt, vitt skägg och var en mycket gammal man. Kanske var det han som ensam fick ta hand om henne, det är ju vanligt att äldre släktingar får rycka in när föräldrarna inte kan.

Mammas och pappas berättelser och iakttagelser från vår barn-

*Li och Kim i källbacken
hemma i Hovsjö 1974.
Foto Stig Almgren.*

dom är överlag positiva. Kim och jag acklimatiserade oss snabbt. Kim glömde snart nog bort språket, och jag som var yngre växte upp med svenskan som enda modersmål. Omgivningens reaktioner när de såg oss var blandade. Det var vanligt att folk frågade varifrån vi kom och varken mamma eller pappa tog illa upp. De flesta var intresserade och positivt inställda. Man ville kanske helt enkelt veta mera och en del hade själva funderat på adoption. Här fick de nu chansen att ställa frågor.

Kim och jag är alltså inte biologiska syskon. Vi vet inte heller något om Kims bakgrund, förutom de vaga minnena av den gamle mannen med vitt skägg. Till personligheten är vi ganska olika. Jag tyckte som barn bäst om att leka för mig själv, skriva och rita och inte behöva umgås med folk vareviga minut. Jag kände aldrig något behov av att träffa kompisar jämt. Kim däremot trivdes inte med att vara ensam. Man kan nog säga att jag var en utpräglad ensamvarg. Att detta skulle bero på min bakgrund som adopterad betvivlar jag starkt. Jag skulle med all säkerhet tycka likadant om jag levt kvar i Korea – kanske ett släktdrag?

Eftersom vi bor på landet vistades jag mycket utomhus och lekte i trädgården där det fanns många gömställen att upptäcka, vilket var kul när kompisarna var på besök. Min barndom skilde sig inte från mina kamraters. Jag tänkte aldrig på att jag såg "osvensk" ut. I mitt fall kom de känslorna senare i livet, när jag började i mellanstadiet och där upptäckte hur det kändes att "skilja sig från mängden". I den åldern kommer ofta dessa känslor fram, man vill se ut som alla andra och smälta in.

Även om de här tankarna är vanliga hos de flesta tonåringar finns det en skillnad när det gäller oss adopterade från andra delar av världen. Vi kan uppleva oss som "udda", och här spelar våra "osvenska" utseenden en väsentlig roll. Blont hår och blå ögon är inte något som vi fötts med. I stället får vi hela tiden vara medvetna om att omgivningen uppfattar oss på ett annat sätt. Det kan kännas ganska jobbigt. Ingen vill nog känna sig utanför på grund av utseendet eller klädseln, såvida man inte själv medvetet valt det.

Ibland när jag har sett eller läst reportage om adoptivbarn som har träffat sina biologiska föräldrar kan jag känna ett sting av avund. Varför kan inte Kim och jag ta reda på vårt ursprung? Nu, efter 20 år, finns det med största sannolikhet ingen möjlighet att få några upplysningar om våra familjer. Det finns tillfällen då jag känt mig rotlös och inte vetat var jag hör hemma. Här i Sverige –

eller i Korea? Man står så att säga med ett ben i varje land, ett slags dubbelt medborgarskap. Hur svensk jag än kan känna mig ibland, går det inte att komma ifrån att mitt utseende ej stämmer överens med omgivningens bild av "svenskhets". Någon gång i framtiden, innan jag blivit alltför gammal, skall jag resa till Sydkorea och se mig omkring. Det måste vara en lustig känsla att se sig omgiven av personer som också har svart hår och bruna ögon. Där behöver jag inte känna mig "avvikande".

En aspekt på identitet aktualiseras vid internationella tävlingar. När det var OS i Seoul 1988 skulle det ha varit mycket roligt att åka ner och titta på sportevenemangen. Olika TV-reportage under tävlingarna beskrev två helt olika sidor av staden. Dels den glamourösa och lyxiga, men också fattiga kvarter där folk bodde på gatan och tiggde för att överleva. Ett OS kostar otroligt mycket pengar, och jag har funderat på om landet verkligen tjänat på värdskapet. Det var första gången jag fick en inblick i landet. Jag såg människorna, både unga och gamla, och tänkte så här: Kanske han är min pappa! Vad lik hon var mig som liten! Vi har ju samma näsa! Tankar om släktskap och mitt ursprung var alltid närvarande. Jag kände mig mycket stolt när Korea invigde och avslutade OS med massor av människor, artister och uppvisningar, där koreaner framträdde i sina traditionella dräkter.

Jag minns när jag såg koreanska män och pojkar som visade sina färdigheter i den nationella kampsporten taek-won-do. Jag höll uteslutande på Korea under hela olympiaden, överallt där Korea var med och tävlade, samtidigt som jag glädde mig åt svenska framgångar. Det är likadant i andra sammanhang när Korea är med. Först hejar jag på Korea, i andra hand kommer Sverige. Överhuvud taget sätter jag alltid de östasiatiska länderna främst. Här spelar det asiatiska släktskapet en stor roll. Man liknar själv de tävlande till utseendet och identifierar sig med dem. Det är som när svenskar gläds åt norska, danska och finska framgångar. Det är "vi i Norden", som tillhör samma folkgrupp, och som har språk och delvis även historia gemensamt.

Ett annat exempel på frågan om identitet är Nordamerikas urbefolkning. Att indianerna härstammar från Asien syns tydligt på deras ansiktsdrag och kroppsbyggnad, även om vissa stammar är längre och resligare. När jag läser om hur indianerna blev undanträngda och bortjagade av de vita nybyggarna, då tycker jag att de lika gärna kunde ha varit "mitt" folk och min ras. Indianerna

fick mycket sällan komma till tals, och i de flesta fall blev deras uppror brutalt nedslagna – så även för mitt folk! Indianerna väcker också tankarna på min egen situation som adopterad. Dels vittnar deras utseende om att de härstammar från en annan världsdel – liksom jag själv. Dels känner jag förståelse för deras situation som minoritet. Det är en fråga om identitet – för dem som för mig. När jag ställer frågan: Är jag svensk eller korean? Vilken är min bakgrund egentligen? Då undrar jag om indianen idag kanske har liknande funderingar. Indianerna har i stort sett tagit över den amerikanska livsstilen, men de försöker ändå bevara sitt urgamla kulturarv.

En annan situation där min identitet spelar en särskild roll är under utlandsresor. Jag kommer speciellt ihåg när jag och mina föräldrar var i Leningrad, jag tror 1987 eller 1988. När vi kom fram till passkontrollen fick vi ställa oss en och en framför en vakt, som satt i ett bås och såg väldigt bister ut. Han tittade i våra pass och granskade oss noggrant. Det tog kanske inte mer än 1,5–2 minuter, men det kändes som en hel evighet. Hade jag sett nordisk ut skulle det säkert inte ha känts lika olustigt, men jag stod som på nålar och tyckte situationen var obehaglig. Att besöka Leningrad var en upplevelse, men när vi kom hem till Sverige kändes det *mycket skönt!*

Kim och jag gick med i Koreaklubben 1978. Klubben hade sin verksamhet i Nässjö, som ligger cirka 2 mil från min hemort Bodafors. Det var en förening för sydkoreanska adoptivbarn och deras familjer. Vi brukade träffas 2–3 gånger i månaden och hittade på olika saker tillsammans. Om vädret var vackert brukade vi åka ut till någon sjö och grilla korv, spela brännboll eller hitta på andra utomhusaktiviteter. Som mest var vi cirka 15–20 barn, och alla i respektive familjer brukade vara med. En jul, jag tror det var 1979 eller 1980, hade klubben ordnat en julfest inne i Nässjö. Vi hade ringdans och julbord, mer kommer jag inte ihåg. Jag har inget minne av hur ofta vi åkte på träffarna, men det var inte ofta. Mamma och pappa har sagt nu efteråt att ingen av oss tyckte att det var roligt. Kände vi oss speciellt utpekade som grupp? Vi ville ju i stället "smälta in" och inte särskilja oss från våra svenska kamrater. Bara namnet, Koreaklubben, visade på vårt ursprung. Jag pratade med en jämnårig flicka på träffarna som inte heller tyckte att det var speciellt roligt. Kanske upplevde hon det på samma sätt som Kim och jag.

*Hela familjen Almgren nyåret
1978/79. Foto Inger Kultje.*

ATT INTE SE UT SOM "ALLA ANDRA"

Ibland har jag velat se ut som "alla andra". För det mesta är dock dessa känslor undanträngda. Det är inte något som jag går och tänker på hela tiden. Jag har också undrat hur mina kamrater uppfattar mig, det yttre är ju alltid det första omgivningen ser. Vi har ibland pratat om detta, och de allra flesta har sagt att de väldigt sällan tänker på det. Eftersom vi känt varandra så länge är det för dem en naturlig och självklar sak, inte något som de reflekterar över så fort vi ses.

Jag har också funderat över invandrarnas och flyktigarnas situation här i Sverige. I många fall följer hela familjen med, och för barnen blir det därför inte lika svårt. Även dessa barn kan känna sig splittrade och rotlösa, men de har ändå sina anhöriga omkring sig.

När det gäller mina släktingar har jag aldrig känt något motstånd, varken från mammas eller pappas släkts sida. Jag har alltid haft en fin och naturlig relation till dem. Det finns också tre adoptivbarn till i släkten. Det var alla från Indien, och vad jag vet trivs de bra i Sverige. Våra tre kusiner på mammas sida är de som vi har mest kontakt med. Det var dem vi mötte allra först när vi kom till Sverige. Varje sommar träffas vi allihop med respektive familjer, och det är lika roligt varje gång. Det känns mycket viktigt att behålla denna kontakt med varandra.

Mamma har ibland frågat om jag eller Kim blivit mobbade på grund av vårt asiatiska utseende. Visst har vi fått pikar då och då, men lyckligtvis har varken Kim eller jag blivit systematiskt eller grovt mobbade. Folk som aldrig träffat mig förut vet förstås inte att jag är adopterad, för dem är jag en flykting eller invandrare. Det är för det mesta äldre personer som tror att jag är invandrare och inte kan svenska. Ungdomar och medelålders har sett och hört mer om adoption. Även om jag själv inte mobbats märker jag att klimatet för oss "osvenska" har hårdnat betydligt, jämfört med situationen för 10–15 år sedan. Den höga arbetslösheten och nedskärningarna inom nästan alla fritidsverksamheter är två starkt bidragande faktorer. En "syndabock" måste utpekas, och det blir alltid någon som är i minoritet.

Ibland kan jag tycka att det känns obehagligt att gå ut sent en kväll, till exempel om jag och några kompisar skall gå och dansa på ett ställe som ligger långt från bostaden, och då man är tvungen att ta bussen eller spårvagnen. Blir det extra sent brukar jag alltid kosta på mig en taxi, även om det blir dyrt.

Jag har några kompisar som också är adopterade från Sydkorea. Vi har aldrig talat om detta med varandra, vilket jag tycker är synd. Jag vet inte om det beror på att de vill undvika frågan, även om de innerst inne kanske skulle vilja diskutera och "prata av sig". De har säkert brottats med liknande funderingar som jag. Vad jag vet har ingen av dem någon kännedom om sina biologiska föräldrar. Jag har ibland funderat över om vi skulle kunna träffas och utbyta erfarenheter och tankar, men det har aldrig blivit av. Kanske det kan bli aktuellt längre fram, men tyvärr träffas vi väldigt sällan. En bor uppe i Stockholm, en i Huskvarna och två i Nässjö, och själv bor jag nu som student i Göteborg.

GLAD ÖVER ATT BO I SVERIGE – MEN INTE "TACKSAM"

Jag skall försöka sammanfatta mina erfarenheter som adoptivbarn i Sverige. Även om det ibland kan kännas ganska tufft att inte veta något om sin familj, är jag ändå mycket glad över att bo i Sverige. Jag tycker det är ett fantastiskt land. Känslan av att vara tacksam är jag dock skeptisk till. Ingen vet hur mitt liv skulle ha sett ut om jag varit kvar i Sydkorea. Det hade kanske varit sämre, vem vet, men kunde också ha gått mycket bra. Jag vill alltså inte uttala mig om hur det skulle ha *kunnat* vara.

Det vore mycket intressant att göra en heltäckande undersökning av alla adoptivbarn i Sverige. Intressant vore också om någon forskare ville rekonstruera några adoptivbarns väg från tidig barndom upp till vuxen ålder. Hur utvecklades dessa? Förändrades deras tankar och känslor markant vad gäller deras ursprung, och i så fall på vilket sätt? Jag är övertygad om att alla adoptivbarn, oavsett ålder, kön och nationalitet samt var i världen de bor, undrat över sitt ursprung och varför de blivit bortadopterade. Orsakerna kan vara många, till exempel ekonomiska, men också personliga och känslomässiga. Även krig och katastrofer av olika slag spelar en väsentlig roll.

De adoptivbarn som kommer från europeiska länder, till exempel Polen eller Rumänien, har fördelen av att utseendemässigt smälta in i det svenska samhället. De har ofta ljus hår och ljus hy, vilket gör att omgivningen uppfattar dem som adoptivföräldrarnas biologiska barn. Om de har ett nordiskt utseende tror jag att deras situation är mindre svår, jämfört med situationen för oss utomeuropeiska barn. De behöver inte känna sig avvikande för att de har svart hår eller mörk hy och det tror jag har stor betydelse för deras identitet och självkänsla. Jag tror också att adoptivbarn som vet varifrån de kommer, vad deras föräldrar gör och hur de ser ut, känner en trygghet och säkerhet som vi "andra" inte kommer att få uppleva. De har kanske varit nere i Sydkorea eller Indien och besökt sina familjer, och efter det mötet har de inte behövt grubbla över sitt ursprung.

Jag såg ett TV-program för några veckor sedan om ett sydkoreanskt adoptivbarn, en ung kvinna på 30 år, som kom till Sverige när hon var några månader gammal. Hennes adoptivfamilj hade tagit väl hand om henne, och nu var hon gift med en svensk man och de hade en liten son tillsammans. Hon hade lyckats ta reda på var hennes biologiska föräldrar bodde, och reste

till Sydkorea för att träffa dem. Mötet videofilmades, och nu när hon var tillbaka i Sverige var hon övertygad om att hon hade fått det bäst här. Enligt henne var det roligt men omtumlande att ha träffat sina biologiska föräldrar och även syskon. Men hon skulle aldrig vilja stanna kvar där. "Jag har fått det jättebra här i Sverige, och längtar inte tillbaka till Korea", sade hon i programmet. När ett adoptivbarn upplever mötet med hemlandet och den biologiska familjen på det sättet, är det ju skönt. De behöver inte fundera över sitt ursprung, som Kim och jag. De har hittat tillbaka till sina rötter.

Ibland har jag tänkt på hur okänsligt och opsykologiskt en del adoptivföräldrar kan uttrycka sig. "Var glad att du fått komma hit! Hade du varit kvar skulle du ha bott på gatan!" Sådana yttranden kan skada mycket, även om de sägs utan mening att sår. Just tacksamhetskänslan kan vara jobbig för ett adoptivbarn, de kanske upplever att deras föräldrar inte adopterat dem av äkta kärlek. Skulle de någon gång hitta på hyss eller inte lyda föräldrarna, kan de få höra hur "otacksamma" de är. Det kan också vara problematiskt om adoptivföräldrarna har biologiska barn. Men jag tror – och hoppas – att det i de flesta fall går bra och utan större komplikationer. Det viktiga är att föräldrarna har samma regler och normer för alla sina barn, så att adoptivbarnen inte känner sig särbehandlade i någon riktning.

Jag har funderat över popartisten Michael Jackson och hans "förvandling". Hur kommer det sig att han, en svart artist, bleker sin hy och opererar sitt ansikte för att utplåna sina ursprungliga drag? Jag känner mig lyckligtvis inte så kluven och osäker på min identitet att jag skulle operera mig för att se mer västerländsk ut, men jag vet att många kvinnor i Kina och Japan opererar sina ögon. Hur mycket man än opererar sig och bleker håret kan man aldrig komma ifrån sitt ursprung. Jag tror att en person som tycker om sig själv och har hittat en egen identitet lättare står emot gruppträck och omgivningens krav. Han eller hon vågar gå sina egna vägar och stå upp för sina åsikter. Risken med att känna sig utanför, är att andra får desto större inflytande över ens känslor och beslut. Det kan vara svårt att gå sin egen väg, om man är rädd för mobbning och förtal. För ett adoptivbarn kan detta bli ett dilemma. Man kan lätt få för sig att omgivningen förväntar sig ett alldeles bestämt uppträdande: att man alltid ska vara artig, tacksam och glad, att inte visa ilska eller säga emot.

Jag känner till en adopterad flicka från Indien som upplever det här. Hon känner sig pressad, från släktingar och vänner, att uppföra sig exemplariskt och "perfekt", aldrig göra ett misstag eller komma med fel kommentarer. En kompis till mig berättade att hon hade läst om en sydkoreansk liten flicka, som fått det mycket svårt hos sin adoptivfamilj. De klädde henne i volangklänningar och satte henne i en soffa, och där skulle hon sitta och se söt ut. Föräldrarna visade ingen kärlek eller omtanke, det enda de ville var att flickan skulle vara tyst, lydig och se gullig ut i sina klänningar. Något liknande skulle väl också barn, som lever med sina biologiska föräldrar, kunna råka ut för. Men ett adoptivbarn kan ha tillräckligt svårt att hitta sin identitet.

Lyckligtvis har våra föräldrar alltid varit öppna när Kim och jag velat prata om vår situation. Det mamma och pappa vet om våra familjer har de talat om, där finns inga hemligheter. Också de undrar säkert hur våra biologiska föräldrar ser ut och vad de gör, om de nu överhuvud taget lever. På den punkten är vi allihop lika ovetande.

Ofta undrar jag om jag kanske har en hel drös med syskon i Korea, både äldre och yngre. Det vore mycket spännande om jag någon gång fick träffa en person som var min bror eller syster. Kanske skulle vi vara väldigt lika varandra, till och med tvillingar. Dessa tankar är minst lika vanliga som funderingarna över mina biologiska föräldrar. Jag måste dock acceptera att ett möte med dem sannolikt aldrig kan bli verklighet. Visst känns det bittert. Jag undrar om jag någon gång kan släppa tanken och hoppet helt – men just nu har jag fullt upp med mina universitetsstudier. Så länge jag har något att göra som jag tycker är roligt, blir tankarna på mitt förflutna inte lika påträngande.

Jag är glad över att Kim och jag fick de föräldrar som vi fått, och jag hoppas att andra adoptivbarn också har kommit till bra familjer. Vad jag vill är dock att någon gång kunna resa ned till Sydkorea och se mig omkring, och att få några av frågorna om min bakgrund besvarade. Visste jag bara vad mina biologiska föräldrar gör och varför de lämnade bort mig, är jag säker på att situationen skulle kännas mycket lättare. Fick jag bara ett svar kanske jag kunde släppa mina funderingar.